

De sleutels om vloeiend¹ te leren spreken in de taal - Blaine Ray

vertaling Alike Last

Het volgende artikel is een deel van hoofdstuk 1, vijfde druk, van het boek *Fluency through TPR Storytelling* door Blaine Ray en Contee Seely. Hierin vertellen de auteurs wat de sleutels zijn om vloeiend te leren spreken in de taal.

“De huidige taalverwervingstheorie stelt dat we taal op maar één manier verwerven en wel wanneer we mededelingen begrijpen. Dat wil zeggen, wanneer we “comprehensible input” krijgen: wanneer we dat aangeboden krijgen wat we ook begrijpen. Dus, we verwerven taal wanneer we begrijpen wat mensen ons vertellen of wat we lezen, wanneer we opgaan in de mededeling. Duidelijker gezegd: we verwerven als we mededelingen begrijpen die aspecten van de taal bevatten waarvoor we ontwikkelingsmatig rijp zijn om ze te verwerven, maar die we nog niet verworven hebben.” (Krashen, 1997, 3)*

Taalverwerving is geen bewust proces. Het is iets dat je overkomt. Het vindt plaats als je mededelingen begrijpt. Als iemand mededelingen in de doeltaal begrijpt kan hij/zij niet voorkomen dat die taal geleerd wordt. Een taal leer je spreken door hem te horen. Lezen helpt iemand om de taal en structuren te leren, maar vloeiend spreken komt in de eerste plaats via het gehoor, via luisteren. Omdat we alleen leren spreken door te luisteren en door te begrijpen, kunnen we ervan uitgaan dat er geen winst uit luisteren te behalen valt, behalve als er óók begrip is.

Bij onderzoek naar eerste taalverwerving is onderzocht hoe baby's en peuters een taal oppikken. Ouders beperken de vocabulaire die ze gebruiken met kleine kinderen en vaak spreken ze langzaam. Het maakt ze niet altijd uit als het kind het niet begrijpt. Deze zelfde werkwijzen zijn uitgeprobeerd in het klaslokaal. Docenten hebben geprobeerd om alleen de doeltaal te gebruiken, terwijl ze geen vertaling gebruikten en zich niet druk maakten om begrip, met het idee dat leerlingen het uiteindelijk wel zouden vatten.

Deze manier werkt met kleine kinderen, maar het werkt niet met oudere kinderen/mensen in de klas. De hoofdreden is dat kleine kinderen meer dan 20.000 uur hebben om in de eerste zes jaar een taal te leren, als ze die taal tien uur per dag horen over een periode van zes jaar. Een leerling heeft 400 tot 600 uur in de les om te leren spreken. Omdat de hoeveelheid tijd het hoofdverschil is tussen hoe kleine kinderen de taal oppikken, vergeleken met hoe leerlingen leren spreken, zullen we in de les een ander model moeten gebruiken.

De sleutels tot vloeiend leren spreken

1. Een taal moet begrijpelijk (“comprehensible”) zijn
2. Leerlingen moeten voldoende mondelinge begripsvolle input hebben, met basisstructuren en basisvocabulaire om de taal daadwerkelijk te kunnen verwerven. Dit stelt de leerlingen in staat om deze mondeling te gebruiken: om te zeggen wat ze willen zeggen in hun nieuwe taal. Dit is de gouden sleutel tot vloeiend leren spreken
3. De mondelinge input moet continu de interesse van de leerlingen hebben
4. Er moet op zijn minst één hulpmiddel zijn om vloeiende mondelinge expressie te ontwikkelen - een manier voor de leerlingen om zichzelf mondeling te uiten in hun eigen woorden; geen memoriseerde zinnen. Dit moet een manier voor ze inhouden om een vaak genegeerd aspect van vloeiend spreken te ontwikkelen - “connected speech” - waarin ze de ene zin na de andere zeggen
5. De les moet voor 90% van de tijd uit de doeltaal bestaan
6. Het proces moet relatief stressloos zijn. Het liefst moet de les gemakkelijk en plezierig of interessant zijn.
7. De verwachtingen van de docent moeten hoog gespannen zijn

De sleutels om vloeiend¹ te leren spreken in de taal - Blaine Ray

vertaling Alike Last

Model voor vloeiend leren spreken met TPRS®

Het model voor vloeiend leren spreken met TPRS® bestaat uit vier hoofdelementen:

1. de les 100% begrijpelijk maken (100% comprehensible)
2. Regelmatige mondelinge herhaling van het doelmateriaal in het creëren van verhalen
3. De les interessant houden
4. Mondelinge interactie over de leerlingen zelf, over onderwerpen die ze interessant vinden en verhalen die ze horen en lezen.

In de workshops van Blaine Ray en in zijn boek "Fluency through TPR Storytelling" en ook in de boeken van Ben Slavic (zie de literatuuropgave) staat aangegeven hoe men deze vier punten als docent in de les voor elkaar krijgt.

In de beginstadia wordt er een beperkte hoeveelheid woorden aangeboden, waarbij er gefocust wordt op de meest voorkomende woorden van de doeltaal. De meeste daarvan zijn functionele woorden - zoals voornaamwoorden, voegwoorden en koppelwoorden en de meest algemeen voorkomende voorzetsels - welke o.a. noodzakelijk zijn voor de verwerving van de meest gangbare grammaticale constructies. De grammaticale structuren worden niet heel erg beperkt, het gaat er vooral om dat langere, complexere structuren pas later aan bod komen. In de eerste lesweek gebruiken we vaak de verleden tijd en sommige meer geavanceerde kenmerken, zoals de overeenkomst tussen voornaamwoord en werkwoord en de overeenkomst en de plaats van bijvoeglijk naamwoord en zelfstandig naamwoord. Sommige grammaticale kenmerken worden beter verworven als ze aangeboden worden in contrast met andere kenmerken. Dit is het geval met de verleden tijd. Als deze uitgesteld wordt, tot de tegenwoordige tijd er goed in zit, dan heeft de tegenwoordige tijd de neiging om de overhand te houden en hij schijnt dan in de weg te staan bij de verwerving van de verleden tijd. Het is door de herhaling van de basale grammaticale kenmerken van de taal waardoor de leerlingen deze verwerven en al vanaf het begin vloeiend leren spreken.

De vocabulaire zorgvuldig beperken en frequente herhaling daarvan zijn de hoofdmethoden waarop we een les volledig begrijpelijk maken. Om enerzijds voldoende herhaling te krijgen en om anderzijds de les tegelijkertijd interessant te houden, laten we de leerlingen reageren op gevarieerde en repetitieve vragen over een verhaal dat zich aan het ontwikkelen is. We zijn zo alert mogelijk met betrekking tot hoe snel de leerlingen verwerken wat we zeggen. Als ze het niet begrijpen, brengen we het tempo van onze mondelinge overdracht naar beneden en/of we verduidelijken. Meestal door snel te vertalen en dan meteen weer door te gaan. Alles begrijpelijk houden is essentieel, omdat leerlingen die niet kunnen begrijpen wat de docent zegt, per definitie niet geïnteresseerd kunnen zijn (ze raken in de war of ze voelen zich verloren), noch kunnen ze een taal verwerven die ze niet begrijpen.

We gebruiken een verscheidenheid aan andere hulpmiddelen om de klas interessant te houden, zoals humor, materiaal over de leerlingen zelf, input van leerlingen (met name creatieve input), uitspelen van verhalen door de leerlingen en verhaallijnen waarbij problemen opgelost moeten worden. We kijken altijd alert naar de mate waarin de leerlingen geïnteresseerd zijn, altijd klaar om over te schakelen wanneer de interesse mocht verminderen of lijkt te verminderen.

We interacteren mondeling met de leerlingen over hun eigen levens en hun interessegebieden en we lezen en bespreken verhalen en hoe die in relatie staan tot hun eigen levens.

Onze doelen zijn realistisch. We verwachten niet dat leerlingen in staat zijn om hun nieuwe taal meteen vloeiend en foutloos te spreken en te schrijven door alleen in de les te leren. Een

De sleutels om vloeiend¹ te leren spreken in de taal - Blaine Ray

vertaling Alike Last

realistisch doel is om van de leerlingen te verwachten dat ze in staat zijn om de taal met vertrouwen te produceren, met enkele foutjes. [Noot vertaalster: Dit sluit aan bij hoe men tegenwoordig de taalniveaus indeelt met het ERK.] De mate van perfectie varieert natuurlijk van leerling tot leerling. Bij de meeste taalleermethodes is het doel dat leerlingen met vertrouwen en foutloos gaan produceren. Veel docenten vinden dat ze wel degelijk veel dichterbij dit doel komen met TPRS® dan met enige andere manier van lesgeven. Al hun leerlingen spreken met aanzienlijk vertrouwen en kunnen behoorlijk verstaan wat ze horen van native speakers.

¹ vloeiend verwijst in dit boek naar de vaardigheid om iets wat je wilt of moet zeggen begrijpelijk in spraak kunt uiten (zonder te lezen), zonder onnodige aarzelingen en zonder dat het overmatig moeizaam gaat. Het concept omvat de vaardigheid om de ene zin na de andere te produceren in "connected discourse". Het verwijst niet naar grammaticale correctheid of uitspraak zoals van een native-speaker. Dit wil niet zeggen dat correctheid en een juiste uitspraak niet belangrijk zijn, noch dat er niet aan gewerkt zou moeten worden, maar alleen dat ze geen deel uitmaken van het vloeiend spreken, zoals in dit boek gehanteerd wordt. [noot vertaalster: Deze opvatting sluit in feite aan bij de opvatting van de indeling in de ERK-niveaus.]

* Dr Stephen Krashen, PhD, Professor Emeritus of Learning and Instruction, University of Southern California

Over de auteur: De Amerikaanse docent Spaans Blaine Ray heeft in de negentiger jaren TPRS® (= Teaching Proficiency through Reading and Storytelling) ontwikkeld vanuit TPR (=Total Physical Response). In Amerika wordt TPRS® gebruikt in het basisonderwijs, in het voortgezet onderwijs, op privé scholen, op Highschools en universiteiten door duizenden docenten. Inmiddels zijn er wereldwijd ook steeds meer docenten die de methode ontdekt hebben. In Nederland zijn er momenteel nog maar enkelen die deze krachtige manier van taalverwerving gebruiken in de taalles. In het najaar van 2008 komt Blaine Ray naar Nederland om een workshop te geven. Deze zal gericht zijn op alle talendocenten, omdat de methode in principe voor alle talen, voor alle taalverwerving geldt. Op de site <http://blaineraytprs.com/> is meer informatie te vinden over TPRS.

Over de vertaalster: Alike Last is docente Frans & Arbeids- en Organisationspsychologe. Zij geeft cursussen Frans aan volwassenen, gebaseerd op Meervoudige Intelligenties en gebruik makend van TPR en TPRS. Ook verzorgt zij workshops in MI, TPR en TPRS voor talendocenten. Zie de site <http://www.taalleermethoden.nl> ; via deze site zijn ook de Engelstalige boeken "TPRS in a year" en "PQA in a wink" aan te schaffen, waarin stapsgewijs en praktisch uitgelegd wordt hoe men TPRS toepast in de taalles.

Sinds kort is er een Nederlandse list geopend voor talendocenten die werken met TPR en TPRS. Men kan zich daar aanmelden via: <http://groups.yahoo.com/group/tprsinnederland/join>

Literatuur

Ray, Blaine & Seely, Contee, (2008), Fluency through TPR Storytelling; 5de druk, Bakersfield CA, Blaine Ray Workshops

Slavic, Ben; Gross, Susan (2008), TPRS in a Year!, 4de druk, Denver CO; voor Europa: www.taalleermethoden.nl

Slavic, Ben (2007), PQA in a Wink!; addressing Personalization and Classroom Discipline in the TPRS Classroom, 2de druk voor Europa: www.taalleermethoden.nl